

Internetconsultatie Wijziging Participatiewet voor verbeteren van de ondersteuning van mensen in de bijstand

De vragen van de regering

De regering is specifiek geïnteresseerd in de volgende vragen:

1. Gewenste frequentie van het klantcontact tussen de gemeente en de bijstandsgerechtigde,
2. Vormgeving van dit klantcontact en
3. Benodigde randvoorwaarden.

Hierover zouden we willen aangeven dat het ten alle tijden maatwerk betreft. Het voorstel van het Rijk is erg inputgestuurd (zo vaak spreken etc, plan maken etc.). Dat leidt al snel tot afvinkgedrag bij gemeenten, en bedoeling kan uit beeld raken. Beter is: outputafpraak maken met gemeenten (zoveel inwoners meer helpen om te participeren, bij voorkeur naar werk). Dan kunnen gemeenten zelf het hoe bepalen (en ook dan zullen extra middelen nodig zijn).

Mocht toch de ingezette koers worden vervolgd, dan zijn aanvullende middelen nodig.

In reactie op het nieuwe artikel 7a en hetgeen hierover in de memorie van toelichting staat, vragen wij ons af hoe wij juridisch gezien deze afspraken, die we vast moeten stellen, moeten duiden. Daarnaast impliceert het maken van afspraken dat je samen iets overeenkomt. Wat als dit dan niet lukt door de houding of opstelling van de belanghebbende?

Relatie uitkomsten evaluatie Participatiewet

De recent uitgebrachte evaluatie Participatiewet van SCP is één van de aanleidingen voor de wijzigingen in de Participatiewet. De relatie tussen de uitkomsten van deze evaluatie en de wijziging in de Participatiewet vinden we gering. De SCP benoemt 4 aannames die onder de invoering van de Participatiewet ten grondslag lagen. En deze aannames worden ter discussie gesteld. Met deze wijziging van de Participatiewet wordt een vijfde aanname toegevoegd: als je mensen aandacht geeft, een set van afspraken maakt en deze monitort dan volgt arbeidsinschakeling en participatie. We vragen ons af of enkel een toevoeging van een vijfde aanname de werking van de Participatiewet verbetert.

Relatie offensief en eerdere aangekondigde wijzigingen in Participatiewet

Nog redelijk recent hebben we gereageerd op een internetconsultatie over een wijziging van de Participatiewet (rond de zomer 2019). We vragen ons af hoe de nu voorliggende wijziging zich verhoudt tot de eerder aangekondigde wijziging. Het bevreedt ons dat de eerder aangekondigde wijziging niet (eens in procestermen) wordt benoemd. Wij zijn hier nog in afwachting van en het zou ons als uitvoerder van de Participatiewet helpen duidelijkheid te krijgen. Welke wijzigingen kunnen we wanneer verwachten?

Vertrouwen in verlengd bestuur

Gemeenten voeren de Participatiewet uit. Al weer enkele jaren is er naar ons idee een tendens dat de Rijksoverheid de kaders voor gemeenten steeds meer in detail invult in de Participatiewet (en de voorgangers). Deze wijziging is hiervan een voorbeeld. Gemeenten voeren de wet uit, zij staan dichtbij haar inwoners en kunnen op basis van actuele situatie handelen. Uit de wijziging spreekt niet het vertrouwen dat gemeenten de kennis over en ervaring met haar inwoners heeft en dit op een juiste manier inzet.

Kwaliteit vs kwantiteit

We zien een spanning tussen kwaliteit en kwantiteit. Gemeenten moeten mensen kwalitatieve (minimaal 1x per jaar, leefdomeinoverstijgend, face-to-face) aandacht geven. Zowel aan iedereen die een bijstandsuitkering aanvraagt als (op termijn) aan iedereen die al eerder een beroep doet op de Participatiewet. Maar “aangezien het gaat om een explicatie van een al bestaande opdracht en niet

om een extra taak, is het uitgangspunt dat gemeenten de wetswijziging met de huidige middelen kunnen uitvoeren". Dit wringt: aandacht kost tijd en zeker in deze omvang. Door de volumes vragen we ons echt af of de uitvoering van deze wijziging haalbaar is. En het wringt ook met het voorgaande punt. De taak is al gedecentraliseerd, de omvang van de middelen zijn er schijnbaar al op toegerust, maar een nadere invulling in een wettelijk kader acht de Rijksoverheid toch op z'n plaats.

Alternatief?

We vinden het jammer dat de wens om de werking van de Participatiewet te verbeteren direct en vrij eendimensionaal in een juridisch kader is gezet. Zijn er nog andere manieren of prikkels om te zorgen dat de bedoeling van de wetgever wordt uitgevoerd overwogen?